

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурс за заемане на академична длъжност „професор“

в област на висше образование 1. Педагогически науки,
професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ...

(Педагогика на преподаването на специализиран немски език за медицински цели
и електронно обучение),

обявен в ДВ бр.62/06.08.2019 г. за нуждите на Департамента по чуждоезиково обучение,
комуникации и спорт при Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“, гр. Варна.

Рецензент: доц. Илина Цветанова Дойкова, д.ф.,

Ръководител на катедра „Западни и класически езици“

към Департамента по чуждоезиково обучение, комуникации и спорт
при Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“, гр. Варна,

Председател на научно жури, определено със Заповед № Р-109-325/07.10.2019 г.
на Ректора на Медицински университет, гр. Варна

Конкурсът за „професор“ по специалност „Педагогика на преподаването на специализиран немски език за медицински цели и електронно обучение“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по немски език), е обявен в Държавен вестник брой 62 от 06.08.2019 г. за нуждите на Департамента по чуждоезиково обучение, комуникации и спорт към Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“, гр. Варна. Като единствен кандидат в конкурса участва доц. Иван Стоянов Мерджанов, д.п., директор на същия департамент. Процедурата по конкурса и представените документи са изготвени съобразно изискванията на Закона за развитие на академичния състав на РБ (чл. 4, ал. 1 и ал. 2, чл. 29 а, ал. 1 от ЗРАСРБ), съобразно чл.6, ал. 1, чл. 139, ал. 1 и ал. 3 от Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна и в съответствие със Заповед № Р-109-325/07.10.2019 г. на проф. д-р Красимир Иванов, д.м.н. - Ректор на МУ-Варна. Кандидатът отговаря на минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „професор“ по чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности.

1. Професионално развитие на кандидата

Доц. Иван Стоянов Мерджанов, д.п., е роден на 3 април 1962 г. в гр. Варна. Завършва Първа езикова гимназия с профил Немски език, а след това и специалност „Немска филология“ във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Велико Търново. Част от следването си осъществява в Университет Росток, Германия. След дипломирането си през 1987 г. работи като учител по немски език в гр. Провадия, област Варна. През 1990 г. след конкурс започва работа като преподавател по немски език към Катедрата по чужди езици на

Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов. От 1992 г. до настоящия момент работи като преподавател и старши преподавател по специализиран немски език за медицински цели към Департамента по чуждоезиково обучение, комуникации и спорт в катедра „Западни и класически езици“ на Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“, гр. Варна. Специализирал в Залцбург и Кремс, Австрия, както и в Дюселдорф и Мюнхен, Германия. Защитавал докторска дисертация на тема „Дидактико-методически аспекти на разработването и приложението на Интернет-базирана учебна среда за обучение по специализиран (немски) език на студенти по медицина“ през 2013 г. в катедра „Методика на чуждоезиковото обучение“ на СУ „Св. Климент Охридски“ и придобива образователната и научна степен „доктор“ по специалност „Педагогика на ... (Методика на обучението по немски език“. От 2014 г. заема длъжност „доцент“ в МУ-Варна и директор на ДЧЕОКС.

2. Изследователска дейност на кандидата

2.1. Общо описание на представените материали

Доц. Иван Мерджанов, д.п. участва в конкурса за заемане на академична длъжност „професор“ с общо **5** научни труда, от които **1** самостоятелна монография и **1** монография в съавторство с доц. Маринела Грудева, **1** статия в съавторство с Илина Дойкова в реферирано и индексирано списание, **16** статии в български рецензирани издания, **1** книга на база дисертационен труд и **3** учебника. Резултатите от научните си изследвания доц. Иван Мерджанов са представени на **16** национални и международни научни форуми. Към момента на кандидатстване доц. Иван Мерджанов има 32 години преподавателски и изследователски опит, както и участие в 2 национални и 4 международни образователни проекта в областта на медицинската комуникация.

2.2. Оценка на основен монографичен труд

Основната монографията по конкурса „Измерения на Е-изпита. Електронното изпитване в контекста на дигитализацията на висшето образование“ е издадена през 2019 г. с обем 168 страници и посочени 156 използвани източника, от които 11 български и 145 чуждестранни (немски и английски).

Изграждането на качествено електронно съдържание за изпитни цели и свързаните с това дидактически решения за проверка на знания, умения и компетенции в академична среда са основен обект на изследване в монографията на Иван Мерджанов. Ефективността на електронното изпитване в академична среда е разгледана в светлината на валидността, надеждността и обективността като критерии за качество в изпитната дидактика. Установена е необходимост от координиране на учебните цели, както с изпитното съдържание, така и с педагогическата и дидактическа подготовка на преподавателите, подготвящи електронни изпити. Представени са задължителните процеси на планиране, подготовка и изграждане на задачи в съответствие с класическата теория на теста, направени са конкретни наблюдения, произтичащи и от натрупания опит като ръководител на ИЦЕДО в МУ-Варна, описана е типологията на електронните изпити и видовете задачи,

както и добрите практики в изграждането на електронния тест по някои предклинични дисциплини. На базата на индикаторите за оценка на качеството на електронните тестове са направени конкретни препоръки за структуриране и стандартизиране на изпитния процес в електронна среда. Приносните моменти в монографията са дефинирането на изпитната дидактика като област в педагогиката, обвързването на учебните цели и ключовите компетенции в обучението със спецификата на електронния тест, представяне типологията на задачите в електронните платформи и ролята на функционалния подход в обучението по специализиран чужд език с оглед спецификата на комуникацията в областта на медицината и електронното изпитване. Работата е онагледена с 34 фигури, 7 таблици и 1 приложение.

2.3. Оценка на приносите в останалите приложени публикации

Представената втора монография „Съвременни предизвикателства пред висшето медицинско образование (дистанционно и електронно обучение)“ е издадена през 2018 г. в съавторство с доц. Маринела Грудева. Иван Мерджанов е автор на част трета от монографията, посветена отново на електронното и дистанционно обучение (с обем 105 стр). Анализирани са модерните форми на учене и преподаване в медицинското образование, техните характеристики, както и ограниченията и предимствата на различните учебни платформи, възможностите за дистанционно и електронно обучение и общодостъпните онлайн курсове с оглед на модернизиранието и развитието на висшето образование в България.

В публикуваната през 2019 г. книга на база защитен дисертационен труд „Електронно обучение и специализиран немски език. Дидактико-методически аспекти в приложението на електронна платформа за обучение по специализиран (немски) език в областта на медицината“ представени съществуващите теории в областта на общата дидактика и методика и методическите особености на чуждоезиковото обучение и необходимостта от разработване и въвеждане в практиката на интерактивна Интернет-базирана платформа за обучение по специализиран чужд език (за медици), която предоставя възможност за самостоятелно учене.

В статията „**Didactic Approaches to Preclinical E-testing for Medical Students**“ в съавторство с Илина Дойкова е разгледан опита на преподаватели от МУ-Варна в областта на електронното изпитване в оглед съществуващите критерии в изпитната дидактика. Формите и инструментариума на електронния тест са онагледени с конкретни примери от предклинични дисциплини.

Обективният анализ на предимствата и недостатъците на предлаганите масови достъпни онлайн-курсове, както и необходимостта от иновативен дидактически подход за развиване на продуктивните умения говорене и писане чрез разработване на специфични изпитни задачи, са обект на останалите публикации, предоставени за участие в конкурса. Обхванати са както външните, така и вътрешните фактори (готовност, нагласи на студентите, (не)хомогенност на целевата група, ограничен хорариум и др.), които обуславят ефективността на електронното изпитване. Практически приложими от преподавателите са представените иновативни дидактически подходи за изготвяне на изпитни задачи в

електронен формат и възможностите за усъвършенстване на електронния формат на изпитване.

Важно допълнение към публикационната активност на доц. Иван Мерджанов са трите учебника по немски език за медицински цели „**Kommunikation in der Klinik I, Fachsprache Deutsch für Studenten der Medizin**“, „**Deutsch in der Zahnmedizin und in der Pharmazie**“ и „**Kommunikation in der Klinik**“, разработени и отпечатани в периода от 2015 до 2017 г., които успешно се използват в обучението по специализиран немски език на студенти от специалностите „Фармация“, „Дентална медицина“ и „Медицина“ в МУ-Варна.

Предоставени са и допълнителни публикации извън минималните наукометрични изисквания за участие в конкурса, които бележат етапите в развитието на автора през годините.

2.4. Оценка на научните приноси

Научните трудове на доц. Иван Мерджанов обхващат пет основни направления:

2.4.1. Изследвания върху съдържанието, структурата и лексикограматичните особености на специализираните текстове на немски език. В 7 публикации и доклади от научни конференции са анализирани най-често използваните медицински документи в клиничната практика с цел интегриране на интерактивни упражнения в онлайн-курсовете и разработване на задачи за развитие на езикова и комуникативна компетентност на различни езикови нива (папка 3 – 6, 10, 11, 12; папка 4 – 7, 8, 10). Въз основа на тези проучвания са описани методическите аспекти за ефективно приложение на учебното съдържание и форматите на тестване в курсове по специализиран немски език за медици. Специално внимание е обърнато на епикризата и дейностите по снемане на анамнеза, диагностициране и лечение за развиване на продуктивните умения (папка 4 – 7, 8).

2.4.2. Идентифицирани са проблемните области при подготовката и провеждането на електронни тестове и систематизиране на факторите, обуславящи ефективното и максимално обективното провеждане на електронни изпити, както и предимствата и възможностите, които предлага тази процедура (папка 3 – 8, папка 4 – 1, 9). Направено е описание на типологията на електронните изпити (диагностични, формативни и сумативни) и на задачите в платформа Blackboard, а добрите практики при създаване на електронен изпит са онагледени с множество примери от реално разработени тестове по различни дисциплини (В, Г6).

2.4.3. В контекста на съвременните образователни тенденции са формулирани новите учебни цели в обучението по специализиран чужд език за медицински цели в съответствие с принципите на изпитната дидактика и критериите за качество на електронното изпитване. Предложени са специфични техники при подготовката и дизайна на тестове за повишаване надеждността и валидността на електронния изпит (папка 3 – 8, папка 4 – 4, 10). Методиката е насочена към подбор на автентични, информативни и

разнообразни текстове с професионална значимост в съответната професионална област. (папка 3 – 1, 3, 11; папка 4 – 5)

2.4.4. Въз основа на анкетни проучвания са дефинирани критериите за качество на виртуалната учебна среда в различните форми на електронно обучение. Посочени са предпоставките и условията за приложение на различните форми на e-Learning в областта на обучението по специализиран чужд език за медицински цели, както и факторите, обуславящи ефективното приложение на дигиталните средства в обучението (Г4, 5, папка 3 – 5, 6). Направен е обективен анализ на предимствата и ограниченията на електронното изпитване и на значението на дигитализацията за модернизацията на висшите училища (В, папка 3 – 7, 12).

2.4.5. Понятието дидактика на електронното изпитване е дефинирано и представено в практико-приложен план, като са предложени конкретни модели за оформяне на изпитни задачи в съответствие с принципите на изпитната дидактика, направени са препоръки за оптимизиране на създаваните от преподавателите изпитни варианти и задачи в електронен формат. (В-монография, Г6 – 1, Г7 – 2, 3 – 2, 8, 4; 4 – 1, 8, 10, 11). Авторът основателно приема, че за постигане на качествен електронен тест образователните цели следва да са пряко обвързани с изпитната дидактика, което гарантира ефективността на образователния процес, повишава мотивацията и успеваемостта на студентите (В-монография).

Важен аспект в изследванията на Иван Мерджанов е не само описанието на съвременните тенденции в академично обучение и в частност на електронното изпитване като средство за осигуряване на ефикасен учебен процес, но и констатираните недостатъци при работа с новите медии и рисковете, свързани с тях. В тази връзка направеният анализ на възможностите, които електронното обучение предоставя в сравнение с традиционните учебни средства е балансиран и обективен.

2.5. Цитиране от други автори и препоръки

Иван Мерджанов има 21 цитирания, 20 от които са в монографии и трудове с научно рецензиране и 1 - в нереферирано списание. Препоръчвам на доц. И. Мерджанов да публикува наблюденията от своите изследвания като практическо ръководство в полза за преподавателите, които търсят ориентир в типологията на задачите и формата на електронно изпитване и използват възможностите, които предоставят дигиталните технологии, за да постигат качество в академичното обучение.

3. Оценка на резултатите от участие в научноизследователски проекти и приложение на получените резултати в практиката

Иван Мерджанов има участие в общо 6 проекта като съавтор, координатор и ръководител на три от тях. Четири от тях са международни образователни проекти по програма Грюндвиг на ЕС „Ripe for the Internet - senior education and eLearning in a cross-generational context“, 1142 74-CP-1-2004-1-DE-Grundtvig-G1 (2005 - 2007 г.), програма Леонардо на ЕС „e-LANCOM: An e-learning module to improve LANguage-related

COMmunication skills in health" № LLP-LdV-TOI-2007-TR-071 (2007 - 2009 г.) и „IMED-KOMM“, № DE/12/LLP-LdV/TOI/1475012 (2012 - 2014 г.) и програма ЕРАЗЪМ+ HELP2 за разработване на онлайн платформа за медицински английски и немски език, № 2018-1-CZ01-KA203-048150 (2018 - 2021 г.).

През 2013-2014 г. Иван Мерджанов участва и в 2 национални проекта по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“: „Създаване на съвременна система за кариерно израстване на преподавателите в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна" и „Повишаване на комуникативната компетентност на студентите по медицина, дентална медицина, фармация, здравен мениджмънт и здравни грижи чрез оптимизиране и създаване на нови учебни програми по комуникация в областта на здравеопазването и специализиран чужд език, отговарящи на съвременните потребности на болниците и други лечебни заведения и на изискванията на модерната информационна среда".

4. Учебна и преподавателска дейност

Доц. Иван Мерджанов има 32 години педагогически опит, от които 27 години работи в Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“, гр. Варна като преподавател в Департамента по чуждоезиково обучение, комуникации и спорт.

Разработил е 11 учебни програми по специализиран немски език за специалностите „Медицина“, „Дентална медицина“, „Фармация“, „Медицинска сестра“, „Акушерка“, „Логопедия“, „Кинезитерапия“, „Обществено здравеопазване“, „Обществено здравеопазване и здравен мениджмънт“, „Здравен мениджмънт“, „Рехабилитация, морелечение, уелнес и СПА“ и води упражнения и лекции по специализиран немски език на студентите от горепосочените специалности.

Като съществен принос в учебно-методическата работа на доц. Мерджанов отбелязвам разработването на електронни курсове по специализиран немски език за медицински цели и електронен формат на изпит по специализиран чужд език, които съответстват на съвременните образователни тенденции в международен план и са основа за изграждане на модерно академично образование.

Аудиторната заетост на доц. Мерджанов е наднормена, тъй като той е единственият преподавател, който съчетава преподавателските си задължения и функции, свързани с подготовка, организиране и провеждане на обучението по специализиран чужд език (немски) с координирането и административно-управленската роля в още две звена в МУ-Варна (ДЧЕОКС и ИЦЕДО).

5. Лични впечатления

Познавам доц. Иван Мерджанов от 5 години като съвестен и обичан преподавател и най-вече като ръководител, който уважава постиженията и приноса на екипа от преподаватели в ДЧЕОКС и насърчава сътрудничеството и позитивния дух в усилията им за постигане на работните цели. Доц. Мерджанов получи и една от най-високите оценки от анкетите сред студентите на МУ-Варна за качество на учебния процес, въведени през

2018/2019 г. в ДЧЕОКС. Считаю, че със своята дългогодишна научно-изследователска и преподавателска работа доц. И. Мерджанов допринася за утвърждаването на МУ-Варна като авторитетна образователна институция, която предлага модерна и устойчива академична среда за българските и чуждестранните студенти.

6. Заключение

Доц. И. Мерджанов, д.п. е компетентен преподавател и учен с трайни интереси и реални постижения в областите на преподаване на специализиран немски език за медицински цели и електронно обучение.

На основание гореизложените достойнства и приноси моменти, обем и качество на научната продукция, както и на разнородната му академична ангажираност в дейностите на МУ-Варна, които напълно съответстват на изискванията на Закона за академичното развитие в РБ, на Правилника за развитие на академичния състав и Правилника за учебната дейност в МУ – Варна, давам **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** и убедено препоръчвам на уважаемото Научно жури, както и на АС на МУ – Варна, да гласува **„ЗА“ кандидатурата на доц. Иван Мерджанов, д.п. по заемането на академична длъжност „професор“ по специалност „Педагогика на преподаването по специализиран немски език за медицински цели (и електронно обучение) в област на висше образование 1. Педагогически науки.**

12.12.2019 г.

Рецензент:

Доц. Илина Дойкова, д.ф.

Ръководител катедра „Западни и класически езици“,
ДЧОКС, МУ- Варна